

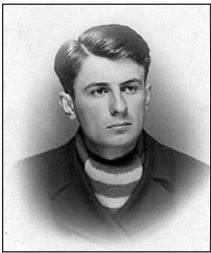

Πνευματικὴ Οἰκοδομὴ

■ Γεώργιος Γαλανίδης

Πνευματικὲς σκέψεις περὶ τῆς ἐν Χριστῷ Ζωῆς - Μέρος Β΄.*

Ἡ ἡσυχαστικὴ ἐμπειρία μέσα στις Φυλακὲς

Ἡ φύση, ἡ ζωὴ, ὁ κόσμος, ἡ ἱστορία δὲν ἔχουν κανένα νόημα καὶ σκοπὸ χωρὶς τὸν Θεό. **Τὸ** ἴδιο καὶ ὁ πολιτισμὸς, ἡ πολιτικὴ, ἡ δικαιοσύνη, ἡ κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ τάξη. **Ἀπὸ** τὶς μόνιμες καὶ αἰώνιες συντεταγμένες τοῦ ἀνθρώπου μέχρι καὶ τὶς ἐλάχιστες ἐκδηλώσεις του, **ὅλα** πρέπει νὰ προσανατολίζονται, μὲ βαθειὰ καὶ ρεαλιστικὴ σοφία, πρὸς τὴν κοινωνία μὲ τὸν Θεό.

Γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ ἡ Ἐκκλησία μᾶς προσφέρει μιὰ μέθοδο: τὴν προσευχή. **Ἡ** προσευχὴ εἶναι ὁ πυρήνας τῆς πνευματικῆς ζωῆς, εἶναι ἡ συνομιλία μὲ τὸν Θεό, ἢ καλύτερα, ἡ συμβίωση μὲ τὸν Θεό. **Ὀ**υσιαστικά, λοιπόν, ἡ προσευχὴ, εἶναι ὁ ἀνθρώπινος τρόπος ἀμεσης ἐπικοινωνίας μὲ τὸν Θεό. **Ὁ** ἀνθρώπος μπορεῖ νὰ προσεύχεται βλέποντας, δουλεύοντας ἢ μιλώντας.

Κάποτε ὁ ἀνθρώπος ἔψαχνε τὸν Θεὸ ἔξω ἀπὸ τὸν ἑαυτό του. **Διὰ** τῆς Χάριτος, ὅμως, ἡ συνάντηση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεὸ γίνεται στὴν καρδιά του, στὸν ἑαυτό του. **Βρίσκοντας** τὸν Θεὸ μέσα του, ὁ ἀνθρώπος φθάνει στὴν θέωση.

Ἡ προσευχὴ εἶναι τὸ ὑπέρτατο φῶς, τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ διεισδύει στὴν συνείδηση καὶ στὴν γνώση τοῦ ἀνθρώπου. **Ἡ** ἐνέργεια τοῦ ἀνθρώπου δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀναμορφώσει χωρὶς τὴν θεϊκὴ Χάρη. **Γι'** αὐτὸ ὁ ἀνθρώπος πρέπει νὰ γίνῃ θεοφόρος.

Ἡ φυλακὴ μᾶς πρόσφερε πρῶτον, τὴν δοκιμασία τῆς πίστεως, **δεύτερον**, συνθήκες ἡσυχίας, ἀσκήσης καὶ περισυλλογῆς, πού ἦταν ἀναγκαῖες γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ. **Τὸ** κρατητήριον

ήταν και κελλι και ρωμαϊκή παλαιότερα, όπου τα θηρία ξέσχιζαν τους Χριστιανούς. **Η** εξέταση της συνείδησης και η έσωτερική κάθαρση μέσω του ιερού Μυστηρίου της Έξομολόγησης μᾶς οδήγησαν στην χριστιανική κατανόηση του ανθρώπου και του κόσμου, ενώ η ένωση με τον Χριστό στην Θεία Εύχαρι-στία μᾶς ἔδωσε τὴν χαρὰ τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ μέσα μας. **Καταλαβαίναμε** ὅτι, γιὰ νὰ εἶσαι Χριστιανός, χρειάζεται νὰ ἀπομακρυνθεῖς ἀπὸ ὅλες τὶς μάταιες ἀπασχολήσεις τοῦ κόσμου, μέχρι πὺν νὰ γίνεις τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ φτάσεις νὰ σκέφτεσαι καὶ νὰ ἐνεργεῖς δι' Αὐτοῦ.

* * *

Σ' αὐτὲς τὶς συνθήκες ἀρχίσαμε τὴν ἄσκηση τῆς νοερᾶς προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ. **Τὸ** ἔτος 1942 μπήκαν στὴ φυλακὴ δύο σχετικὲς πραγματεῖες περὶ τοῦ Ἠσυχασμοῦ, πὺν τὶς ἔγραψε ἕνας πολὺ μορφωμένος παντρεμένος ἱερέας. **Μετὰ** ἔφτασε σ' ἐμᾶς τὸ βιβλίο: *Περιπέτειες ἑνὸς Προσκνητοῦ*, γραμμένο ἀπὸ ἕναν Ρῶσο ἀνώνυμο, σὲ ἑλκυστικὴ μορφή. **Ἦταν** μιὰ καλὴ εἰσαγωγή στὴν ἄσκηση τῆς νοερᾶς προσευχῆς. **Αὐτὸ** τὸ βιβλίο ἦταν τὸ πρῶτο μας ἐγχειρίδιο.

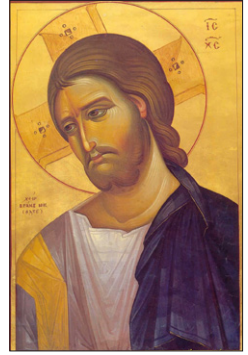
Ἡ προσευχὴ πὺν λέγαμε: *Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ Θεοῦ, ἐλέησον με τὸν ἁμαρτωλό*, ἦταν σύντομη καὶ ἔντονη. **Οἱ** πρῶτες πέντε λέξεις ἀποτελοῦν τὸ φλογερὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μας, τὸν Ὅποιο ἐπικαλούμαστε καὶ Τὸν φέρνουμε μέσα μας, ζώντας μαζί Του. **Τὸ** δεῦτερο μέρος τῆς προσευχῆς ἐκφράζει ταπείνωση καὶ ὑπακοή στὸν Θεό. **Σ'** αὐτὴ, λοιπόν, τὴν προσευχὴ ἐκφράζεται μὲ λίγα λόγια ἡ σχέση καὶ ἡ κοινωμία μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου!

Ἐσωτερικὰ χρειάζεται μεγάλη ἡσυχία, γιὰ νὰ μπορέσει ὁ ἄνθρωπος, νὰ συγκεντρώνεται μονάχα στὰ λόγια τῆς προσευχῆς. **Ἡ** προσοχὴ τοῦ νοῦ πρέπει νὰ προσανατολίζεται στὸν ἑαυτὸ μας. **Ἀνακαλύπτοντας** τὸν ἑσωτερικὸ του κόσμο, ὁ ἄνθρωπος, δὲν πρέπει νὰ σταματῆσει σ' αὐτόν, ἀλλὰ νὰ συγκεντρώνεται στὴν προσευχὴ, ψάχνοντας τὸν Θεὸ μέσα του. **Ὁ** ζῆλος πρέπει νὰ εἶναι ἀκατάβλητος καὶ γεμᾶτος ἐλπίδες, διότι εἶναι πολλοὶ οἱ πειρασμοὶ καὶ τὰ ἐμπόδια πὺν ἀντιστέκονται.

* * *

Πρῶτα ἀπ' ὅλα ἡ προσευχὴ πρέπει νὰ εἶναι πόθος καὶ ἀμέτρητη ἀγάπη γιὰ τὴν ένωση με τὸν Χριστό. **Ὅταν** προσεύχεται ὁ ἄνθρωπος, πρέπει νὰ πεθάνει γιὰ νὰ βιώσει τὸν Χριστό· καὶ

ὅταν ἡ προσευχή του εἶναι ἀδιάκοπη, θὰ εἶναι πάντα ζωντανὸς ἐν Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος θὰ τοῦ δώσει εἰρήνη στὴν ψυχὴ, θὰ τοῦ φωτίσει τὴν συνείδηση, θὰ γεμίσει μὲ σοφία τὸ λόγο του καὶ θὰ ζῆ κοντὰ του.

Ἐπειδὴ στὴν ἀρχὴ ὁ ἀγώνας τοῦ προσευχομένου εἶναι δύσκολος, εἶναι ἀναγκαῖο νὰ ἐμπιστευόμαστε στὸ ἅγιο Πνεῦμα, τὸ ὁποῖο θὰ προσεύχεται γιὰ μᾶς. **Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα** κατοικεῖ τότε μέσα μας καὶ γινόμαστε θεοφόροι.

Χρειάζεται καὶ ἓνας ἔμπειρος Πνευματικός, ὁ ὁποῖος νὰ μᾶς ὀδηγεῖ πρὸς τὸν Θεὸ καὶ ἐμεῖς νὰ τοῦ κάνουμε ὑπακοή.

Στὴν προσευχὴ νὰ ἔχουμε ἐγρήγορη καὶ τὸ σῶμα νὰ εἶναι καθαρισμένο ἀπὸ τὰ πάθη.

Καλὰ θὰ ἦταν νὰ μὴ συνοδεύεται ἡ προσευχὴ μὲ τὸ διαλογισμό, ἀλλὰ, προσηλούμενος ὁ ἄνθρωπος μόνο στὸν ἴδιο τὸν Θεό, νὰ περιμένει τὴν ἀποκάλυψή Του σχετικὰ μὲ τὰ ἐρωτήματα καὶ τὰ προβλήματα ποὺ τὸν ἀπασχολοῦν.

Ἡ προσευχὴ μπορεῖ νὰ γίνεται μὲ τὸ νοῦ, πολλές φορές μὲ λόγια, ἢ νὰ συνοδεύεται ἀπὸ μετάνοιες καὶ ψαλμωδίες, ὅπως βολεύει στὸν καθένα, μέχρι νὰ φτάσει (ἢ προσευχὴ) στὴν καρδιά.

Ὁ νοῦς πρέπει νὰ γρηγορεῖ στὰ ὄρια τῆς συνείδησής του, ὅπου ἐμφανίζονται οἱ λογισμοὶ καὶ νὰ τοὺς ἐξετάζει αὐστηρά, ὥστε ἢ νὰ τοὺς δεχτεῖ ἢ νὰ τοὺς ἀπωθήσει. **Ἐδῶ** ἐπεμβαίνει ἡ δύναμη τῆς προσευχῆς, ἡ ὁποία φιλτράρει τοὺς λογισμοὺς. **Ἐν** καιρῷ ἡ προσευχὴ φτάνει νὰ λέγεται μόνη της καὶ χωρὶς κόπο.

Τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς ἐμφανίζονται, κατὰ περιπτώσεις, δύο εἶδη θερμότητας. **Ἡ** μιὰ θερμότητα προέρχεται ἀπὸ τὶς αἰσθήσεις καὶ γεννᾷ πάθη, διότι δὲν εἶναι τοῦ Θεοῦ. **Ἡ** ἄλλη προέρχεται ἀπὸ τὸ Πνεῦμα καὶ ἐπιφέρει φώτιση.

Ἄν διωχθεῖ ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν νυμφῶνα τῆς ψυχῆς, τὰ πονηρὰ πνεύματα εἰσβάλλουν μέσα. **Ἐτσι**, ὁ σατανὰς καὶ ἡ ἁμαρτία πρέπει νὰ μισοῦνται ἀπόλυτα, μέχρι τὸν θάνατό μας.

* * *

Σταδιακά, μὲ τὴν προσευχὴ, οἱ αἰσθήσεις σιωποῦν, ἡ ψυχὴ εὐωδιάζει, τὰ πονηρὰ πνεύματα φεύγουν μακριά, ὁ χρόνος εἰσχωρεῖ στὴν αἰωνιότητα, ὁ κόσμος ἀντικρίζεται στὴν πρωτογονικὴ του διάπλαση καὶ ἔτσι ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἐκκλησία,

δηλαδή θεοφόρος. **Μ**έσα στον άνθρωπο έχει πεθάνει τότε το ἐγὼ καὶ βιώνεται ὁ Χριστός. **Κ**αὶ τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ περνοῦν μιὰ διαδικασία κάθαρσης. **Εἴμαστε στὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου.**

Αὐτὸ τὸ εἶδος προσευχῆς εἶναι ἓνα χάρισμα, τὸ ὁποῖο χάνεται ἀμέσως, ἂν θεωρηθεῖ προσωπικὴ ἐπιτυχία. **Ἡ προσευχὴ εἶναι ἐνέργεια τοῦ ἁγίου Πνεύματος, στὴν ὁποία ὁ ἄνθρωπος συμμετέχει νηφάλια, μὲ ἐπίγνωση, καὶ αἰσθάνεται εὐτυχῆς γιὰ τὴν θαυμάσια ζωὴ ποὺ ἀξιώνεται. **Θ**εοποιημένος, ὁ ἄνθρωπος –χωρὶς νὰ χάσει τὴν ἐπαφὴ τοῦ μὲ τὴν φύση καὶ μὲ τὴν τάξη της– μπορεῖ νὰ φτάσει νὰ δεῖ τὸ ἄκτιστο φῶς καὶ τὴν οὐράνια Ἱερουσαλήμ.**

* * *

Ὁ κανονικὸς ἄνθρωπος βλέπει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἐνῶ ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος **βλέπει καὶ τὸ φῶς τοῦ νοῦ, καὶ στὸ τέλος βλέπει τὸ ἄκτιστο Φῶς.** **Σ**τὴν ἀρχὴ ὁ ἄνθρωπος παρηγορεῖται μὲ **δάκρυα**, καὶ μετὰ καταλήγει στὴν **ἀρπαγὴ** στὸν οὐρανό, στὴν **ἐκσταση.** **Σ**τὴν ἀρχὴ ἡ προσευχὴ προφέρεται, στὸ τέλος γίνεται ἄφωνη, θαυμάσια, καταπληκτικὴ. **Μ**ιὰ τέτοια προσευχὴ δὲν μπορεῖ νὰ ξεχαστεῖ, οὔτε νὰ ἐγκαταλειφθεῖ, διότι ἡ ὠραιότητά της εἶναι ἀσύγκριτη.

Εἶναι γεγονός, ὅτι καὶ στίς πιὸ ὑψηλές πνευματικὲς καταστάσεις ὁ Θεὸς παραμένει ποθούμενος, ἄφαντος καὶ ἄγνωστος· ἀλλὰ ἡ προσέγγισή Του ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο μὲσω τῶν ἀκτίστων Του ἐνεργειῶν, τὸν κάνει εὐτυχῆ. **Ἡ θεϊκὴ σπιθαμὴ ποὺ ὑπάρχει μέσα του γίνεται θεϊκὸ πῦρ καὶ ἀναμορφώνει γύρω τὰ πάντα.**

Ὁ θεοφόρος ἄνθρωπος ἔχει τὸ μεγάλο χάρισμα νὰ βλέπει ἐν πνεύματι, χωρὶς νὰ χρειάζεται τὴν φυσικὴ ἐπαφὴ καὶ τὰ κανονικὰ μέσα γνώσης. **Ἡ** φύση, ὁ κόσμος, ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ ζωὴ εἶναι θαύματα τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία γίνεται ἀποδεκτὴ, ἀναμφίβολα, μόνο ἀπὸ τὸν πνευματικὸ ἄνθρωπο. **Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος γεμίζει ἀπὸ ὅλα τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.**

Πρέπει νὰ διευκρινιστεῖ, ὅτι ὁ προσευχόμενος παραμένει ἓνας ἐνεργός, δυναμικός, δεξιότηχης, ἀτρόμητος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἀντικρίζει τοὺς ἐχθροὺς μὲ τὴν ἐσωτερικὴ δύναμη, μὲ τὴν ὁποία ὁ ἴδιος ὁ Κύριος τοὺς νίκησε, καὶ ἐνεργεῖ μὲ τὰ ἴδια μέσα ποὺ εἶχε ἐνεργήσει ὁ Χριστός: μὲ τὴν δύναμη τοῦ Πνεύματος καὶ τοῦ λόγου, μὲ τὴν καλὴ πράξη, τὴν σαφῆ ἀλήθεια, τὴν

γνήσια, ἄφοβη, ἀδιάκοπη ἀγάπη καί, τελικά μὲ τὴν δύναμη τῆς αὐτοθυσίας.

* * *

Ἐξῆσα κοντὰ σὲ τέτοιους ἀνθρώπους, στοὺς ὁποίους ἔλαμπε ὁ Χριστός, καὶ οἱ ὁποῖοι ἦταν γενναῖοι πρόμαχοι καὶ ὁμολογητὲς τῆς Πίστεως, ποὺ ἀντίκριζαν ἀτρόμητα τοὺς ἐχθρούς, ποὺ πρόβαλλαν τρανῶς τὴν ἀλήθεια καὶ θυσιάζονταν γιὰ τὴ λύτρωση τοῦ πλησίον.

Πιστεύουμε ὅτι αὐτὰ ποὺ ἔγιναν μὲ τοὺς Χριστιανούς στὶς φυλακὲς εἶναι ἓνα κομματάκι ἀπὸ τὸ προζύμι ἑνὸς καινούργιου κόσμου. **Ζήσαμε** γιὰ τὸν Χριστό, μὲ τὸν Χριστὸ καὶ ἐν Χριστῷ. **Σ'** αὐτὸ τὸ πλαίσιο τοποθετοῦμε τὴν ἡσυχαστικὴ μας ἐμπειρία.

*Ἰωάννης Ἰανολίδε,
Βουκουρέστι, 1984*

(*) Ἰωάννη Ἰανολίδε, Συνταρακτικὰ περιστατικὰ φυλακισμένων Ρουμάνων Ὁμολογητῶν καὶ Μαρτύρων τοῦ 20οῦ Αἰῶνα, Κεφ. Γ', σελ. 356-360, ἐκδόσεις «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Σεπτέμβριος 2009. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.